

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA

Warszawa, dnia 21 listopada 2018 r.

Druk nr 1018

Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

w 100. rocznicę dekretu Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego o statucie tymczasowym Palestry Państwa Polskiego.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy senatora Zbigniewa Cichonia.

(-) Aleksander Bobko	(-) Tadeusz Kopeć	(-) Tadeusz Romańczuk
(-) Waldemar Bonkowski	(-) Józef Łyczak	(-) Czesław Ryszka
(-) Margareta Budner	(-) Łukasz Mikołajczyk	(-) Janina Sagatowska
(-) Zbigniew Cichoń	(-) Andrzej Mioduszewski	(-) Michał Seweryński
(-) Grzegorz Czelej	(-) Andrzej Misiołek	(-) Krzysztof Słoń
(-) Jerzy Czerwiński	(-) Krzysztof Mróz	(-) Andrzej Stanisławek
(-) Dorota Czudowska	(-) Jarosław Obremski	(-) Grażyna Sztark
(-) Wiesław Dobkowski	(-) Bogusława Orzechowska	(-) Antoni Szymański
(-) Jan Dobrzyński	(-) Andrzej Pajak	(-) Artur Warzocha
(-) Jerzy Fedorowicz	(-) Wojciech Piecha	(-) Jacek Włosowicz
(-) Robert Gawel	(-) Leszek Piechota	(-) Alicja Zajac
(-) Stanisław Gogacz	(-) Michał Potoczny	(-) Józef Zajac
(-) Jan Hamerski	(-) Krystian Probiez	(-) Barbara Zdrojewska
(-) Andrzej Kamiński	(-) Zdzisław Pupa	(-) Jan Żaryn
(-) Stanisław Kogut	(-) Konstanty Radziwiłł	

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w 100. rocznicę dekretu Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego o statucie
tymczasowym Palestry Państwa Polskiego**

W dniu 24 grudnia 1918 r. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski podpisał dekret o adwokaturze – statut tymczasowy Palestry Państwa Polskiego. Ten wybitny twórca odrodzonej państwowości polskiej, który wiele lat swego życia spędził w więzieniach za działalność niepodległościową, doskonale ocenił niezbędną fachową obronę człowieka przez wolnego, niezależnego adwokata, często stanowiącego jedyną ostoję i nadzieję w konfrontacji z przemożną władzą państwa. Miał świadomość, iż nie ma niezawisłego sądownictwa bez niezależnej adwokatury, jak też nie ma demokratycznego państwa bez niezawisłego sądownictwa.

Statut był nowoczesną regulacją, ustanawiającą samorząd adwokacki dwustopniowy, z radami adwokackimi, Naczelną Radą Adwokacką, własnymi sądami dyscyplinarnymi, gwarancją wolności słowa i pisma w wykonywaniu obowiązków zawodowych przez adwokata, ochroną tajemnicy zawodowej.

Art. 4 statutu stanowił, iż adwokat powinien być rzecznikiem prawa i słuszności. Te rozwiązania sprzyjały wykonywaniu funkcji pełnomocników i obrońców, ale także dużej aktywności w sferze publicznej adwokatów. Adwokaci wnieśli olbrzymi wkład w unifikację i kodyfikację prawa II RP, które odziedziczyło po zaborach nie trzy, ale wręcz pięć różnych systemów prawnych. Tworzyli polskie sądownictwo, administrację, rozwijali naukę prawa jako wykładowcy uniwersyteccy i tworzyli prawo jako posłowie i senatorowie. I tak, Pierwszym Ministrem Sprawiedliwości, powołanym jeszcze przez Radę Regencyjną został adw. Stanisław Bukowiecki, który od 1919 do 1939 r. r. piastował urząd Prezesa Prokuraturii Generalnej RP. Adwokaci byli również pierwszymi prezesami Sądu Najwyższego – adw. Franciszek Nowodworski (1922-1924), adw. Władysław Seyda (1924-1929), adw. Leon Supiński (1929-1939). Adw. Jan Kanty Steczkowski oraz adw. Jan Kucharzewski przewodniczyli polskiemu rządowi. Adwokaci II RP nie bali się zaangażowania w politykę, rozumiejąc ją jako podjęcie realnego wpływu na kształt ustawodawstwa polskiego i służbę

publiczną. Posłami na Sejm RP i senatorami byli m.in. adw. Wojciech Trąmpeczyński (Marszałek Sejmu Ustawodawczego i Marszałek Senatu), adw. Wacław Makowski (od 1938 r. Marszałek Sejmu), adw. Zbigniew Stypułkowski, adw. Stanisław Car (Marszałek Sejmu).

Nie sposób też pominąć rolę adwokatów w działalności Komisji Kodyfikacyjnej, której inicjatorem był krakowski adwokat Zygmunt Marek. Trzema wiceprezydentami Komisji Kodyfikacyjnej byli adwokaci: adw. Stanisław Bukowiecki, adw. Ludwik Cichowicz oraz adw. Ernest Till. Sekretarzem Komisji był adw. Emil Rappaport. Członkami Komisji Kodyfikacyjnej byli wybitni specjaliści, a to adw. Maurycy Allerhand – twórca komentarzy do Kodeksu Postępowania Cywilnego, Kodeksu Handlowego, Kodeksu Prawa Upadłościowego; adw. Adam Chełmoński – przewodniczący sekcji prawa handlowego, współtwórca projektu Kodeksu Handlowego; adw. Jerzy Trammer – wybitny cywilista, współtwórca większości cywilnoprawnych ustaw II RP.

Adwokaci złożyli ogromną daninę krwi w czasie II wojny światowej. 50% adwokatów straciło życie, w tym 90% aplikantów adwokackich, w czasie Powstania Warszawskiego. Działali w konspiracji w różnych formach, w tym także uczestnicząc we władzach Rządu RP na Uchodźstwie. Pierwszym Delegatem Rządu na Kraj był przedwojenny prezydent Poznania, adw. Cyryl Ratajski, delegatami byli także adw. Stefan Korboński i adw. Adam Bień (wówczas jeszcze sędzia). Adw. Władysław Raczkiewicz został prezydentem RP na Uchodźstwie, adw. Władysław Szurlej pełnił obowiązki Naczelnego Prokuratora Wojskowego i szefa polskiego sądownictwa wojskowego.

Adwokaci zaświadczyli swymi życiorysami i losami, iż pozostają wierni swemu powołaniu świadczenia pomocy nie tylko ludziom, ale i Ojczyźnie (advocare to wezwanie na pomoc), będąc rzecznikami prawa i słuszności, jak to statuował art. 4 dekretu.

Senat pragnie uczcić ten akt i wiernych mu adwokatów, podejmując niniejszym uchwałą w stulecie jego podpisania przez Naczelnika Józefa Piłsudskiego.

T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
